

irregularitatem inducere quam ipsamet administratio, si duraret. Accedit, quod dictum cap. unic. solum agit de illis muneribus quæ, quamdiu durant, impediunt Ordines; ergo etiam solum agit de ratiociniis, quæ ex talibus muneribus nascuntur.

20. Unde sequitur contrario modo iudicandum esse, quando administratio ipsa talis est, ut quamdiu durat, impediatur Ordinibus; nam tunc etiam obligatio ad ratiocinia, sive publica, sive privata, inde suborta, et nondum data, impediatur Ordinibus, ut si fuit œconomus temporalis reipublicæ vel tutor voluntarius alicujus personæ non indigentis. Hoc autem videtur probari manifeste ex dict. c. de Obligat. ad ratiocinia, ubi de omnibus officialibus seu ministris, quos, quando tales sunt, iudicat ineptos ad Ordines, dicit non posse admitti, nisi deposito onere et reddita ratione; ibi autem comprehendit indifferenter omnes, ut patet de tutoribus pupillorum; ergo in omnibus etiam indifferenter requirit illas duas conditiones; ergo sine fundamento fit limitatio et exceptio. Ratio autem est, quia quamdiu manet obligatio ad ratiocinia, nondum censetur omnino depositum onus talis ministerii, et ideo si ministerium ipsum tale est, ut quamdiu durat, impediatur susceptionem Ordinum, etiam obligatio ad ratiocinium nondum extincta idem impedimentum inducit. Et fortasse prædicti auctores non intendunt hoc negare, sed loquuntur in alio sensu, de quo jam dicam.

21. *Quid si post ratiocinia reddita resultet debitum pecuniarium.* — *Prima sententia.* — *Secunda sententia.* — Sed quid si jam sint ratiocinia reddita, et ex eis resultet solum pecuniarium debitum absque alia lite vel infamia, debitum autem nondum solutum sit? sufficere hoc, ut duret irregularitas? Videtur enim adhuc durare, quia nondum negotium illud omnino finitum est, nec potest dici ratio omnino et sufficienter reddita, quamdiu debitum inde resultans solutum non est. Atque ita videntur sentire nonnulli ex citatis auctoribus. Alii vero in hoc sensu applicant distinctionem datam, ut sumi potest ex Hostiensis; nam si debitum resultans sit publicum, seu reipublicæ, putant impedire, non tamen si sit debitum privatæ personæ. Primum probant ex l. Rescripto, ff. de Muneribus et honoribus, ubi dicitur, debitores reipublicæ non esse admittendos ad honores, donec solvant, quando debitum ex administratione publica contractum est; constat autem Ordines inter

honores publicos computari, cap. Præcipimus, 93 dist., et l. Jubemus, § Servus, C. de Episc. et cleric. Secundum autem probatur, quia debitum pecuniarium privatæ personæ non impedit susceptionem Ordinum, per se loquendo, id est, nisi alias inducat paupertatem ordinationi repugnantem, de qua statim dicemus; vel nisi talia sint debita, ut ex eis inextricabiles lites oriantur, nam tunc censetur implicari negotiis secularibus, ut notavit Maiolus, dict. cap. 11, num. 13. Secluis autem his circumstantiis extrinsecis, privatum debitum per se non impedit, nullo enim jure id cautum est; ergo quamvis tale debitum ortum sit ex munere vel ratiociniis, quantumvis secularibus, non impedit Ordinum susceptionem, quando administratio illa privata est, quia in jure non magis hoc disponitur de tali debito privato, quam de aliis. Sicut etiam publicum debitum ortum ex mutuo, locatione, aut alio simili contractu, non impedit Ordines, quia de tali debito nihil est in jure dispositum, sed de solo illo, quod ortum est ex publica administratione.

22. *Improbatur.* — In hoc ergo sensu probabilis est dicta sententia et distinctio. Nihilominus tamen etiam hoc modo mihi dubia est, quia vel durante illo debito, censetur ratiocinia reddita et consummata, vel non; si non sunt reddita, non est ablata irregularitas, sive debeantur privatæ personæ, sive reipublicæ; si autem reddita sunt ratiocinia, jam cessavit irregularitas, tam in publicis, quam in privatis administrationibus, quia in prædicto capite nihil aliud postulatur. Lex autem civilis, quæ de publicis debitis et honoribus affertur, non potest inducere irregularitatem, ut per se constat. Nisi quis fortasse dicat, inducere illam in virtute alterius legis canonicæ, quæ habet, non esse admittendos ad Ordines, quos leges civiles non admittunt ad honores. Sed neque hoc mihi satisfacit, quia illa lex canonica loquitur de illis, qui non admittuntur propter infamiam, ut supra visum est; in præsentem autem lex illa non fundatur in infamia, sed solum lata videtur in favorem communium honorum, ut ita cogantur, qui illa administrant, solvere debita inde contracta; non ergo est cur legem illam, quæ solum loquitur de honoribus ejusdem ordinis, ac temporalibus, ad Ordines extendamus.

23. *Resolutio dubii.* — Satis ergo probabile existimo, solum debitum pecuniarium, quod ex ratiociniis redditis interdum relinquatur,

indistincte, id est, sive sit publicum, sive privatum, non sufficere, per se loquendo, ad irregularitatem. Tum quia nullo jure canonico hoc cautum est, quia juxta communem sensum, et loquendi modum, vere dicuntur ratiocinia reddita et finita, etiamsi resultans debitum nondum solutum sit; jus autem canonicum solum hoc requirit. Tum etiam quia tunc jam cessat ratio fundamentalis hujus irregularitatis, quæ est implicatio, seu revocatio ad negotia secularia, quia hæc non oritur ex hoc debito pecuniario, magis quam ex quocumque alio; supponimus enim ita esse totum aliud negotium finitum, et cum ea partium consensione, ut nullæ lites inde timeantur. Unde hoc maxime procedit, quando sciente et consentiente creditore alius ordinari vult, nam si ille contradiceret, et impedimentum opponeret, res esset magis dubia. Opinor autem, ad Episcopum tunc spectare, declarare, an talis persona secundum præsentem statum censenda sit adhuc obligata ad ratiocinia reddenda, necne. Illud tamen certum videtur, si talis persona sufficientem securitatem talis debiti reddat, vel datis pignoribus, vel fidejussoribus, omnino esse immunem ab hac irregularitate. Quod expresse docet Maiol. supra, n. 14, cum Abbate, et aliis; de qua re nonnulla addemus in puncto sequenti.

De irregularitate proveniente ex paupertate.

24. *Duplex defectus ex paupertate consideratur.* — *Primus.* — Tertio potest irregularitas contrahi ex paupertate, quæ ad præsens etiam caput pertinet, quatenus defectus est temporalium honorum. De qua irregularitate nihil invenio in propria specie dictum ab auctoribus, fortasse quia non videtur esse in jure expressa. Nihilominus tamen hic defectus dupliciter considerari potest, vel private tantum, vel contrarie (ut sic dicam). Priori modo patitur quis defectum paupertatis, quando non habet unde congrue sustentetur; et talis defectus, quamdiu durat in persona laica vel seculari, dici potest irregularitatem inducere, maxime juxta novum jus Concilii Trident., sess. 21, c. 2 de Reform., ubi prohibet eos ordinari, qui hunc patiuntur defectum, ita confirmans et declarans quæ de hac re erant antiquiora jura, et Concil. Lateran. sub Alexand. III, p. 1, cap. 5. Hunc autem defectum videntur auctores comprehendisse sub defectu legitimi tituli; nam qui

sine illo ordinatur, ex hac parte ordinatur irregularis, et ideo irritam ordinationem accipere dicitur in c. Sanctorum, 93 dist. De hoc autem defectu, et de expositione illius decreti Concilii Trident., dictum est supra tractando de suspensionibus, quas incurrunt male promoti; et ideo nihil hic amplius circa illud immorari necesse est.

25. *Posterior paupertatis defectus.* — Contrarie vero dico pati defectum paupertatis illum, qui nimium gravatus est ære alieno, de quo nihil invenio expresse in jure traditum in ordine ad irregularitatem. Unde solum poterit ad illam sufficere, si virtute contineat, aut inducat aliquem alium defectum ex supra numeratis; ut, v. gr., si ad fundandum temporalem titulum congruæ sustentationis contracta sint debita æqualia, vel majora, quæ aliunde a creditore solvi non possint, existimo tale debitum inducere, vel potius non auferre irregularitatem, quia talis titulus non potest verus ac legitimus reputari, cum revera non constituat personam extra statum paupertatis et necessitatis repugnantis decentiæ status clericalis, quod jura intendunt. Item, si tale sit debitum, talisque persona, ut juxta civilia jura possit propterea redigi in servitutem, vel obsequium creditoris, cum aliter non sit solvendo, ut est, in Hispania, lex 3, tit. 6, lib. 5 novæ Recopil., tunc talis defectus reputari moraliter potest quædam servitus, ut significavit Glossa, in l. Fidei commissa, § Si rem, ff. de Legatis 3. Vel certe reputabitur veluti quædam obligatio ad ratiocinia reddenda, et ideo Ordines impediatur. Ideo enim milites stipendiarii, decuriones et similes, irregulares censentur, donec tali debito et obligatione liberentur, l. Quisquis, C. de Episcopis et clericis; imo etiam feudatarii, nisi ab obligatione feudali liberentur, saltem per ipsam ordinationem, juxta ea quæ tradit Sylvest., verb. *Feudum*, et Maiol., d. c. 5, n. 5, et videri etiam potest Tiraquellus, de Primogenitis, cap. 44, num. 6. Idem ergo est de omnibus debitoribus similibus.

26. Denique tunc etiam impediatur hic defectus, quando talia et tanta sunt debita, ut sine litibus et contentione expediri non possint, ut supra cum Maiolo notavi, quia tunc revera inciditur in defectum obligationis ad ratiocinia reddenda, seu (quod perinde est) ad secularia negotia peragenda. Extra hos vero casus debitum pecuniarium per se non inducit irregularitatem, cum nullo jure

expressum appareat. Imo addit Maiolus, d. c. 11, n. 15, quantumcumque aliquis sit oneratus debitis, si bonorum concessionem faciat, reservata congrua sustentatione, juxta c. Odoardus, de Solut., liberum manere ab irregularitate, quia inde nulla contrahitur infamia, quæ in jure consideretur, et per illam cessionem cum sustentatione congrua ablatum est omne impedimentum pauper-

tatis et obligationis ad ratiocinia reddenda. Clericus autem sic ordinatus, in quo foro conveniri possit propter tale debitum ante Ordinem contractum, ad nos non spectat; probabilius autem est in Ecclesiastico foro conveniendum esse. De quo videri potest Covarr., in Practicis quæst., c. 3, n. 4, et alii Canonistæ in c. unic. de Oblig. ad ratioc. Atque hæc de hac materia ad divinam laudem dicta sint.

LAUS DEO.

INDEX CAPITULORUM

JURIS CANONICI

QUÆ IN TOMIS XXIII ET XXIII BIS PRÆCIPUE EXPONUNTUR.

EX DECRETO.

CAP. *Placuit*, dist. 24, s. 1
 CAP. *Nulli*, 19 dist., de censura ferenda intelligitur. d. 22, s. 1, et d. 23, s. 3
 CAP. *In nomine Domini*, 23 d. d. 43, s. 2
 CAP. *Presbyterum*, 28 dist., de suspensione ab ordine exponitur. d. 26, s. 4, et d. 49, s. 2
 CAP. *Nullus*. CAP. *Præter*, 32 dist. d. 4, s. 2
 CAP. *Maritum*, 33 dist. d. 49, s. 3
 CAP. 1, dist. 34. d. 24, s. 1
 CAP. *Lector*, 34 dist., exponitur. d. 51, s. 2
 CAP. *Neminem*, dist. 45. d. 24, s. 1
 CAP. *Clericus qui*, d. 46, de suspensione exponitur. d. 50, s. 8
 CAP. *Quoniam*, d. 47, de depositione exponitur. *ibid.*
 CAP. *Quoniam*, dist. 48, de depositione intelligitur. *ibid.*
 CAP. *Studeat*, 50 dist. d. 50, s. 2
 CAP. *Qui semel*, d. 50, de depos. ferenda explicatur. d. 50, s. 8
 CAP. *Miror*, d. 50, de irregular. totali exponitur. *ibid.*
 CAP. *Si quis*. CAP. *Presbyter, aut Diacon.*, d. 50. d. 43, s. 4
 CAP. *ult.*, dist. 50. *ibid.*
 CAP. *Presbyteros*, dist. 50. d. 43, s. 2
 CAP. *Si quis viduam*, late d. 46, s. 1
 CAP. 1, dist. 51. d. 47, s. 4
 CAP. *Si quis*, dist. 51, exponitur. d. 47, s. 5
 CAP. *ult.*, dist. 58. d. 24, s. 1
 CAP. *Neminem*, et cap. *Sanctorum*, 70 d., late d. 31, s. 1
 CAP. *Si qui sunt*, dist. 81. d. 31, s. 4
 CAP. *Ministri*, 81 dist. *ibid.*
 CAP. *Tanta*, 86 dist., de pœna pro peccato præterito imposita, quæ non erat censura, exponitur. d. 4, s. 5
 CAP. *Non liceat*, 86 dist., exponitur. d. 22, s. 1
 CAP. *Si quis Episc.* 1, q. 1, de pœna fer. explicatur. d. 31, s. 4
 CAP. *Si Episcopus*. CAP. *Si qui Episcopi*, 1, q. 1, de suspensione exponitur. d. 40, s. 8
 CAP. *Statuimus decretum*, et cap. *Erga*, 1, q. 1. d. 43, s. 4
 CAP. *Ecclesia*, 1, q. 4. d. 37, s. 1
 CAP. *Nemo*, 2, q. 1, de absolutione de facto exponitur, non de jure. d. 4, s. 7
 CAP. *fin.* 2, q. 1, de depos. ab officio exponitur. d. 4, s. 5
 CAP. *Presbyter si a plebe*, 2, q. 5, de ablatione illius pœnæ per absolutionem explicatur. d. 29, s. 2
 CAP. *Præsentium*, 2, q. 5, de ignorantia culpabili facti intelligitur. d. 31, s. 4
 CAP. *ult.*, 3, q. 4, excommunicatio de minori, et anathema de majori excommunic. exponitur. d. 8, s. 2

CAP. *Quidam*, 5, q. 1, de excom. lata pro peccato in famandi, prout in futurum pendeat exponitur. d. 4, s. 5
 CAP. *Præsenti*, 5, q. 2. d. 4, s. 8
 CAP. *In loco*, 5, q. 4, de excommunicatione pœnali, quæ non erat propria censura, explicatur. d. 4, s. 5, et d. 24, s. 1
 CAP. 1, 9, q. 1, de ordinatione irrita quoad executionem, non quoad substantiam exponitur. d. 11, s. 2
 CAP. 3, 9, q. 1, de ordin. irrita quoad substantiam explicatur. *ibid.*
 Dictum Gregorii in c. 1, 11, q. 3, *Sententia pastoralis, sive justa, sive injusta timenda est*, exponitur, et ad omnes sentent. injustas cum proport. applicatur. d. 4, s. 7
 CAP. *Quoniam*, 11, q. 3, quando liceat communicare cum excomm. late expenditur, et exponitur. d. 25, s. 3
 CAP. *Episcopi*, 11, q. 3, de excomm. nulla exponitur. d. 23, s. 5
 CAP. *Excommunicatos*. CAP. *Cum excommunicato*. CAP. *Si quis frater*, 11, q. 3, de simili pœna excommunicationis in genere interpretantur. d. 18, s. 3, et d. 24, s. 3
 CAP. *Sicut Apostoli*, 11, q. 3, de privatione Eucharistiæ exponitur. d. 18, s. 3
 CAP. *Canonica*, 11, q. 3. d. 22, s. 2
 CAP. *Nemo*, 11, q. 3, verbum *Excommunicato*, de privatione Eucharistiæ intelligitur. d. 24, s. 1
 Idem diverso modo exponitur. d. 7, s. 5
 CAP. *Nos Sanctorum*, 15, q. 6, de absolutione a jramento fidelitatis exponitur. d. 15, s. 6
 CAP. *ult.* 15, q. 8. d. 31, s. 4
 CAP. *Si quis presbyter*, 15, q. 8. d. 43, s. 5
 CAP. *Si quis deinceps*, 16, q. 7. d. 43, s. 4
 CAP. *Constituit*, 17, q. 4, exponitur. d. 43, s. 3
 CAP. *Omnes Ecclesiæ*, 17, q. 4, de approbatione anathematizationis, si feratur, intelligitur. d. 22, s. 2
 CAP. *Quisquis*, 17, q. 4, de pœna ipso jure lata privationis Eucharistiæ exponitur. *ibid.*
 CAP. *Si quis suadente diabolo*, 17, q. 4, late d. 22, s. 1
 CAP. *Inter querelas*, et CAP. *Guilisarius*, 23, q. 4, de excommunicatione lata pro peccato pendente in futurum exponuntur. d. 4, s. 5
 CAP. *Administratores*, 23, q. 5, late d. 23, s. 2
 CAP. *ult.* 23, q. 8. d. 45, s. 2
 CAP. *Subdiaconus*, § *Sed illud Augustini*, 24, q. 1, exponitur. d. 11, s. 1
 CAP. *ult.* 24, q. 1, de vitando hæretico in administrat. quæ involvat consensum in hæresim, exponitur. *ibid.*
 CAP. *De illicita*, 24, q. 3, de absolut. de facto exponitur, cum excommunicatio non præcessisset. d. 4, s. 7